

2008-02-02

Till Byggnadsnämnden
Umeå Kommun

Yttrande i samrådsskedet över förslag till detaljplan för parkeringsgarage under Rådhusplanaden i Umeå Centrum

Föreningen Byggnadskultur i Umeå har redan när ett parkeringsgarage var på idéstadiet uttryckt oro över detta ingrepp i stadsbilden i centrala Umeå. Vi anser inte att man på detta sätt ska äventyra ett av de värdefullaste karaktärsdragen i stadskärnan.

Det är värt att påminna om att Umeå idag är ett ovanligt gott exempel på svensk stadsbyggnadskonst under slutet av 1800-talet. Här har vi den strikta rutnätsplanen kombinerad med halvrunda platsbildningar, gatuperspektiv med fondbyggnader, trädplanterade gator, esplanader och parker. ”Prydlighet, sundhet och brandsäkerhet” var den tidens motto för stadsplaneringen, som hade internationella rötter.

Rådhusplanaden lades ut som en paradgata med rådhuset i fonden i stadsplanen 1889 efter stadsbranden. När planen utvidgades fram mot den nya järnvägslinjen 1898, förlängdes Rådhusplanaden norrut så att den bildade en axel mellan Rådhuset och Järnvägsstationen. Stadens symbolbyggnad nr 1 knöts ihop med den nya järnvägsstationen, som stod för framtidens utvecklingsmöjligheter. Tillsammans med stjärnplatsen framför stationshuset bildar esplanaden än idag ett stadsbyggnadshistoriskt och miljömässigt värdefullt grönstråk i centrum. Det är för övrigt glädjande att se hur väl denna grundidé har behållits genom nyplanteringen av björkraderna och anläggning av planteringar. Ända sedan kommunfullmäktigebeslutet 1977 har man ju i kommunen varit enig om Rådhusplanadens värde i stadsmiljön.

Det är därför förvånande för vår förening att man nu är beredd att riskera ett så stort ingrepp i esplanadens utseende som det nu presenterade förslaget till underjordiskt garage utan tvekan kommer att innebära. Efter att tagit del av planhandlingarna och den medföljande Miljökonsekvensbeskrivningen är vi ännu mer övertygade om att Rådhusplanaden kommer att skadas allvarligt. Vår kritik kan sammanfattas i följande punkter:

Upp-och nedfarterna

Alla nya byggnader som kan störa siktlinjen mellan rådhuset och stationshuset är störande, vilket också påtalas i MKB:n. Samtidigt drar man slutsatsen att de sidoordnade ramperna bara kommer att medföra små-måttliga konsekvenser för stadsbilden. Man utgår då från att tillfartsramperna lämnas öppna och utformas diskret och med omsorg. Med erfarenhet från andra liknande underjordiska garage (t ex Vasa) fruktar vi att man snart kommer att kräva överbyggnad för att skydda ramperna från regn och framförallt snö, vilket ju hör till klimatet i våra trakter. Vi anser att planförslaget på denna punkt är alltför optimistiskt.

Hissar/trapphus

Detsamma gäller de planerade tre trapphusen och hissarna. Här talar man om ”öppna trapphus” med en hisstyp som inte kräver uppstickande hisshus. Vi tror att detta är en skönmålning. I Norrland behövs skydd till och med över enkla källarnedgångar.

Torn för avgaser

Garaget kommer att kräva ventilationstorn för att leda bort avgaserna. I planen framgår inte var dessa ska placeras. Vi har tidigare framfört våra farhågor att också dessa torn får sin placering i esplanadens siktlinje. Enligt MKB:n bör ”eventuella avgastorn i första hand placeras på någon sidogata eller på någon gård.” Men finns det några garantier för att någon fastighetsägare utmed esplanaden vill ställa mark till förfogande för en sådan anläggning? Det framgår inte.

Björkplanteringarna

Det finns ingen garanti för att björkarnas rotsystem kommer att klara sig med den planteringsjord som det finns utrymme för. I MKB:n kan man läsa ut en stor osäkerhet om träden ska kunna växa och utvecklas. Vill man verkligen äventyra vårt fina grönstråk genom centrum? En esplanad utan välväxande trädrader är ju inte värd namnet.

Eftersom vi bedömer det omöjligt **i praktiken** att anlägga ett garage under Rådhusplanaden utan att spolia den, avstyrker vi förslaget. Vi anser att man inte gett kulturmiljövärdena tillräcklig tyngd i sammanvägningen mellan olika intressen.

Det planerade garaget ställer hela frågan om framtiden för centrum på sin spets. Att man vill förtäta centrumfyrkanten och bygga höga hus, är först och främst en stadsbildsfråga, men en ökad exploatering alstrar också mer trafik och ger sämre luft. Dessutom stiger kravet på ytterligare parkeringsplatser. Ni som planerar borde tänka på att det finns gränser för hur mycket stadskärnan tål! I samband med den fördjupade översiktsplanen finns ju goda chanser att få ett helhetsgrepp, som bättre tar tillvara de värden som finns i befintlig miljö.

För styrelsen för Föreningen Byggnadskultur i Umeå

Karin Eriksson
Ordförande

Anders Nordström
Sekreterare